

Jaargang 7, nr. 10, oktober 2021

[Lees je liever in pdf?](#) [Naar de nieuwsbrief](#)

Gemeenten vergroenen gebouwde omgeving

Gemeenten onderkennen het belang van vergroening bij gebiedsontwikkeling, [schrijft de VNG aan demissionair minister Schouten](#) (LNV). Ze benadrukken daarbij dat het voor gemeenten belangrijk is dat vergroening niet apart, maar als integraal onderdeel van stedelijke ontwikkeling en inbreiding wordt meegenomen.

Vergroening van de bebouwde omgeving is belangrijk voor biodiversiteit, gezondheid, klimaatadaptatie en ruimtelijke kwaliteit. Om kwalitatief hoogwaardig groen te realiseren in combinatie met intensiever ruimtegebruik, is vanaf het begin een integrale, groeninclusieve ruimtelijke benadering vereist.

Het helpt gemeenten als het rijk ervoor zorgt dat groen als onlosmakelijk onderdeel van stedelijke ontwikkeling en inbreiding wordt meegenomen. Waar het rijk mede bijdraagt aan bijvoorbeeld volkshuisvesting of

bereikbaarheid, zou de groenopgave (naast zaken als de energietransitie) daarvan een integraal onderdeel moeten zijn.

Binnengracht Zaltbommel hersteld

Gemeenten onderkennen het belang van vergroening bij gebiedsontwikkeling, [schrijft de VNG aan demissionair minister Schouten](#) (LNV). Ze benadrukken daarbij dat het voor gemeenten belangrijk is dat vergroening niet apart, maar als integraal onderdeel van stedelijke ontwikkeling en inbreiding wordt meegenomen.

Vergroening van de bebouwde omgeving is belangrijk voor biodiversiteit, gezondheid, klimaatadaptatie en ruimtelijke kwaliteit. Om kwalitatief hoogwaardig groen te realiseren in combinatie met intensiever ruimtegebruik, is vanaf het begin een integrale, groeninclusieve ruimtelijke benadering vereist.

Het helpt gemeenten als het rijk ervoor zorgt dat groen als onlosmakelijk onderdeel van stedelijke ontwikkeling en inbreiding wordt meegenomen. Waar het rijk mede bijdraagt aan bijvoorbeeld volkshuisvesting of bereikbaarheid, zou de groenopgave (naast zaken als de energietransitie) daarvan een integraal onderdeel moeten zijn.

Gelijke kansen voor aquathermie

Aquathermie krijgt op dit moment geen gelijke kans tussen alle andere bronnen in de energietransitie. Dat blijkt uit [onderzoek van adviesbureau APPM](#) naar de vraag hoe effectief aquathermie naar voren komt in overheidsinstrumenten die de energietransitie ondersteunen. Dat maakt dat het benutten van deze warmtebron nog te weinig van de grond komt. En dat terwijl aquathermie tot 40 procent in de warmtebehoefte van de huishoudens kan voorzien.

Uit het onderzoek blijkt dat aquathermie in eerste instantie aantrekkelijk lijkt en als volwaardig alternatief wordt meegenomen in brononderzoeken. Vervolgens is er geen sprake van een gelijk speelveld. Dat komt omdat er een ontoereikend instrumentarium is voor daadwerkelijke realisatie. Het daadwerkelijk realiseren van een project is complex, niet kostendekkend en financieel risicovol. Vooral in de bestaande bebouwde omgeving. Daarom is het voor de politiek ook

minder aantrekkelijk. Dit vraagt van initiatiefnemers en betrokken partners veel doorzettingsvermogen en lef.

Uit het rapport komen 3 aanbevelingen naar voren:

- Spits het instrumentarium meer toe op het mogelijk maken van realisatie. Ga voor het opdoen van meer praktijkervaring met aquathermie aan de slag op plekken waar aquathermie de meeste kans heeft. Of waar het de enige duurzame bron voor een warmtenet is.
- Om aquathermie in de bestaande gebouwde omgeving te realiseren, is een zo eenvoudig mogelijk technisch ontwerp nodig. Dan kan de toepassing van aquathermie zo goedkoop mogelijk worden gehouden. Het standaardiseren van technieken is daarbij belangrijk.
- Help de lokale overheden minder terughoudend te zijn door concrete doelstellingen te stimuleren. Help ze daarnaast met het maken van afspraken over het (warmte)verdelingsvraagstuk.

De Unie van Waterschappen en Rijkswaterstaat pleiten voor aanpassingen van de instrumenten, zoals in de aanbevelingen wordt voorgesteld. Dit sluit aan bij de doelstelling van de Green Deal Aquathermie. Daarin staat dat aquathermie wordt gezien als volwaardige bron naast andere duurzame warmtebronnen in de energietransitie. Een gelijk speelveld draagt bij aan deze doelstelling en aan gelijke kansen voor aquathermie.

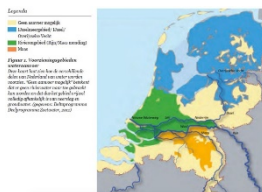
Kandidaat staan voor Water Natuurlijk?

Op 15 maart 2023 zijn er weer waterschapsverkiezingen.

Woon je in een van de waterschappen Rijn en IJssel, Rivierenland of Vallei en Veluwe?

En heb je belangstelling om kandidaat te staan voor Water Natuurlijk?

Vraag hier alvast meer informatie aan !

Water Natuurlijk kiest voor robuuster IJsselmeer

Water Natuurlijk kiest als toekomstbeeld voor het IJsselmeergebied principieel voor een natuurlijk(er) IJsselmeergebied als een strategische zoetwatervoorziening (m.n. drinkwatervoorziening) en een ecologisch gezond systeem. Ons vertrekpunt zijn de basiswaarden van solidariteit, flexibiliteit, duurzaamheid, open landschap en ecologie. Binnen deze basiswaarden wordt de beschikbaarheid van zoet water en de ruimte voor andere functies zoals recreatie, visserij en scheepvaart bepaald, zo staat in [onze zienswijze](#) op het [Nationaal Waterprogramma 2022-2027 \(NWP\)](#). Het IJsselmeer, het Markermeer, de Randmeren en een groot gebied daaromheen waarmee een directe relatie bestaat, spelen een sleutelrol in het waterbeheer van Nederland. Miljoenen huishoudens zijn afhankelijk voor hun drinkwater van het IJsselmeer en ook een groot deel van Noord- en West-Nederland is afhankelijk van de zoetwater voorziening van het meer. Het IJsselmeergebied heeft een bijzondere betekenis voor de natuur en het landschap. Het gehele gebied heeft de Natura 2000-status.

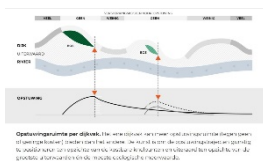
Wij streven naar een natuurlijker IJsselmeergebied met een inzet op herstel van hydrologische en ecologische processen zoals een natuurlijker peilbeheer. De strategische zoetwater voorraad in het IJsselmeergebied is eindig en dient gereserveerd te worden voor de belangrijkste doelen. Dat betekent dat de zoetwaterafhankelijkheid van het IJsselmeergebied door de landbouw, industrie en energievoorziening sterk moeten verminderen. Doorspoelen van het regionale watersysteem voor

landbouwkundig gebruik om verzilting tegen te gaan, moet vervangen worden door alternatieven. Dit vraagt om een transitie van de landbouw. En dat betekent dat in het NWP een veel sterkere inzet van het regionale waterbeheer (de waterschappen) wordt gevraagd, gericht op vasthouden en bergen van water en verbeteren van de waterkwaliteit.

Verder bepleiten we de aanleg in het IJsselmeergebied van geleidelijk aflopende natuurlijke en zachte oevers met ondiepe zones die samen met dat natuurlijker peilregime, mogelijkheden bieden voor ontwikkeling en/of herstel van oeverfora en -fauna. Ook zien we graag herstel van verbindingen tussen de verschillende compartimenten van het IJsselmeer, en van de verbinding tussen de Waddenzee en het IJsselmeer, met behoud van de zoetwaterfunctie - zoals bijv. de vismigratierivier bij Kornwerderzand Deze natuurlijke overgangen zullen ook de visstand in het IJsselmeergebied en in het achterland, verbeteren. Met de aanleg van achteroevers - een zoetwaterbufferzone achter de dijk - en wisselpolders kan de opslagcapaciteit wordt vergroot en de natuurlijke verbinding met het achterland wordt verbeterd.

Nieuw ruimtebeslag door eilanden of voor de energievoorziening (windparken, zonneparken) zal achterwege moeten blijven, zodat het open waterlandschap behouden blijft evenals de kenmerkende cultuurhistorisch elementen van de voormalige Zuiderzee. Buitendijkse bebouwing zal voorkomen moeten worden.

Dat vraagt een sterke regierol van het Rijk. Water Natuurlijk bepleit al binnen de planperiode van dit Nationaal Waterprogramma structurele maatregelen te nemen om de achteruitgang van de natuur om te buigen en de strategische zoetwatervoorraad veilig te stellen. Neem daarbij 2100 als horizon en wacht niet tot 2027 om te beginnen!

Kappen met kapper in de uiterwaarden

Rijkswaterstaat is de laatste jaren soms vrij rücksichtlos bezig geweest om bomen en struiken in de uiterwaarden weg te halen. Vegetatie in de uiterwaarden wordt gekapt en gemaaid om centimeters opstuwing te voorkomen. Het [Wereld Natuur Fonds](#), [ARK Natuurontwikkeling](#), [Bureau Stroming en Flows Productions](#) zien een kans voor integratie tussen veiligheid en natuur.

De nieuwe Waterwet heeft het beoordelen en ontwerpen van de dijken flink veranderd en dat gaat ook op voor de ontwikkeling en het beheer van de rivieruiterwaarden.

Met de nieuwe veiligheidssystematiek is opstuwing uit te drukken in extra

dijkversterkingskosten om in 2050 aan de Waterwet te voldoen. Uit onderzoek door HKV voor deze productie blijkt dat opstuwing door riviernatuur relatief weinig kost aan extra dijkversterking.

Met meer opstuwing kan de biodiversiteit omhoog en kunnen de beheerkosten omlaag. Bovendien geeft het meer vrijheid voor uiterwaardontwerp en beheer, voor bijvoorbeeld obstakels in de uiterwaarden.

Tot 2050 staan er projecten op de rol van 300 tot 400 miljoen euro per jaar in het Hoogwaterbeschermingsprogramma, en 50 tot 100 miljoen voor natuurontwikkeling in en rond de grote wateren. Het Rijk wil wateropgaven beter integreren met elkaar en met ruimtelijke kwaliteit. Met dit onderzoek heeft dat veel meer perspectief gekregen. Levende rivieren bieden ruimte voor hoogwater én ruimte voor riviernatuur.

De kunst zal zijn om tussen 0 en 50 centimeter opstuwing slim in te passen tussen de dijken: tegen zo min mogelijk meerkosten en met zo veel mogelijk baten.

Deze lage kosten zijn te verklaren door onbenutte ruimte in het sterk gefragmenteerde dijkenstelsel. Deze ruimte komt vrij nu niet meer de waterstanden maar de faalkansen centraal staan en de sterkteopgave de hoogteopgave domineert. Op dit moment wordt de waterstand overal zo laag mogelijk gehouden, ook al is de bijdrage daarvan aan de faalkansen maar klein. Voor implementatie van Verticale Ruimte voor de Rivier spelen de nu lopende dijkversterkingen een bepalende rol, vooral langs de Waal.

Zowel de kosten als de baten liggen in de orde van slechts enkele miljoenen per jaar, voor 45.500 hectare uniek Nederlands landschap. Het debat zou dus vooral over niet-monetaire waarden moeten gaan: biodiversiteit en ruimtelijke kwaliteit.

Behoud grondwater voor natuur op de Veluwe!

Arnhemse, Renkumse en Edese natuurorganisaties zijn [een petitie](#) begonnen. Ze willen dat de Renkumse kartonfabriek Parenco zo snel mogelijk stopt met het oppompen van grondwater, omdat dit tot ernstige verdroging van de natuur op de Veluwe leidt.

Elk jaar pompt Parenco 5,4 miljard liter grondwater uit de bosbodem van de Veluwe voor haar productieproces in Renkum.

Dat de natuurorganisaties hun pijlen nu richten op de kartonfabriek heeft ermeê te maken dat Parenco een [alternatief heeft voor het grondwater](#):

[rivierwater](#), al moet dat wel eerst gezuiverd worden. Het is alleen maar een financiële kwestie dat de fabriek daar geen gebruik van maakt. Het bedrijf gaat pas actie ondernemen als ze daartoe gedwongen wordt. Het bedrijf is aan de Rijn gelegen en weigert al twintig jaar hier gezuiverd rivierwater voor te gebruiken.

Waterschappen halen klimaatambities - en nu doorpakken!

De waterschappen hebben de energie- en klimaatambities gehaald die 10 jaar geleden zijn vastgelegd in het Klimaatakkoord Waterschappen Rijk. Dat blijkt uit de [Klimaatmonitor Waterschappen over 2020](#). Het gaat onder meer om energiebesparing, vermindering van broeikasgassen, duurzaam inkopen en duurzame energieproductie.

Opvallend is de enorme stijging in de productie van zonne-energie. Dit is het resultaat van de grote hoeveelheid zonnepanelen die in 2019 en 2020 zijn opgeleverd. Daarnaast was ook de totale productie van biogas in 2020 bijna 5 procent hoger dan in 2019.

De doelstelling om in de periode 2005-2020 jaarlijks gemiddeld 2% energie-efficiëncyverbetering te realiseren is ruim gehaald met een gemiddelde van 3,8 procent per jaar. Ook de ambitie om de CO₂-voetafdruk van 1990 in de periode tot en met 2020 met 30 procent te verminderen is geslaagd.

De Klimaatmonitor Waterschappen brengt ieder jaar de voortgang van de geboekte resultaten voor klimaat en duurzaamheid in beeld.

Met de Klimaatmonitor is ook inzicht verkregen in de toekomstige energieprojecten van de waterschappen. De waterschappen zetten zich nu in voor energieneutraliteit in 2025, door het gebruik van middelen als rioolwaterzuiveringen, terreinen en oppervlaktewater. Zo dragen ze bij aan de doelstelling van het nationale Klimaatakkoord.

Tegelijk werken de waterschappen aan een visie en aan strategieën richting klimaatneutrale en circulaire waterschappen. Onder andere door circulair in te kopen en infrastructurele projecten klimaatneutraal en circulair uit te voeren. Ook vergroten waterschappen het aanbod aan hernieuwbare alternatieven door waardevolle grondstoffen terug te winnen, zoals schoon water uit rioolwater.

Faillissement bio-energiecentrale Harderwijk

De rechtbank Gelderland heeft het [faillissement uitgesproken over de bio-energiecentrale Harderwijk](#). Met dit faillissement is het waterschap de 4,5 miljoen die het aan het bedrijf BECH B.V. heeft geleend [definitief kwijt](#).

Jan Bakker en waterschap Vallei en Veluwe namen in 2016 het initiatief voor de bio-energiecentrale. Deze werd gebouwd op het rioolwaterzuiveringsterrein van het waterschap in Harderwijk. Door het opwekken van duurzame energie in de vorm van groengas sloot het initiatief goed aan bij de doelstelling van het waterschap om energieneutraal te worden. Het biogas dat vrijkomt uit het proces werd opgewerkt tot groen gas en geleverd aan het aardgasnet. De vennootschap heeft vanaf de start tegenvallers gekend. De energiecentrale werd de voorbije jaren gebouwd om biogas te produceren door mest te vergisten, maar een succes werd dat niet. Op 11 december 2018 trekt een penetrante lucht over een deel van Harderwijk. De oorzaak komt al snel aan het licht: bij de proefdraaiende bio-energiecentrale is een deksel van een mestsilo gevlogen. [Twee miljoen liter mest verspreidt zich over het terrein](#).

Dat heeft de eerste jaren geleid tot extra kosten en een lagere gasproductie. Daarnaast heeft het bedrijf structureel te maken gehad met lagere inkomsten voor het verwerken van mest, hogere kosten voor covergistingsproducten en gelijkblijvende gecontracteerde gasprijzen. Jan Bakker werd twee jaar geleden door het Openbaar Ministerie in [verband gebracht met mestfraude](#), maar volgens het waterschap heeft dat niet met het faillissement te maken: 'Dat zijn aparte dingen, het faillissement staat los van die zaak.'

Dit faillissement roept eens te meer de vraag op hoe ver je als waterschap, wat betreft kerntaken, kunt en mag gaan met dit soort zaken. Duidelijk is dat we als waterschap natuurlijk geen mestvergisting en mestzuivering als taak hebben (of willen hebben). We hebben wel doelen op gebied van duurzaamheid en energieneutraliteit.

Word nú lid van Water Natuurlijk!

Ook voor een meer natuurlijk waterbeheer? [Word nú lid van Water Natuurlijk!](#)

Wandel mee langs het Arnhemse water met Water Natuurlijk 'langs de loop van de St. Jansbeek'

Een informatieve waterwandeling van Park naar Rijn, waarin we het belang van water in de stad toelichten. Wandel je met ons mee? We wandelen vanaf de Molenplaats, langs de St. Jansbeek naar de Rijnkade en eindigen met een drankje bij de Molenplaats.

20 november 2021 van 15 tot 17.30 uur, ontvangst 14.45 bij
De Molenplaats, Zijpendaalseweg 24A, Arnhem

Aanmelden via: <http://eepurl.com/gpNly1> tot uiterlijk 16 nov. 2021

Agenda

Beregening op de zandgronden; effecten van verdroging op de natuur

Er zijn verschillende oorzaken voor verdroging aan te wijzen. Naast ontwatering en versnelde afwatering voor de landbouw wordt verdroging ook veroorzaakt door grondwateronttrekkingen voor drink- en industriewater en beregening. [Meer info](#)

Donderdag 25 november, 15.30-18.30u, Utrecht

Ode aan de Hollandse Waterlinies

Je leert de Hollandse Waterlinies pas kennen als je de verhalen en geheimen kent. Bekijk onze agenda, doe mee aan de verschillende activiteiten en maak kennis met het prachtige landschap. [Meer info](#)

Diverse activiteiten in 2021 en 2022

Natuurlijk Water

Redactie:
Rienk Kuiper

Contact:
middennederland@waternatuurlijk.nl

Steun Water Natuurlijk
Doe mee en [word lid](#)

Deze nieuwsbrief automatisch toegestuurd
krijgen kan [via deze link](#)

Komt de nieuwsbrief in je spambox
terecht? Neem dan ons mailadres
middennederland@waternatuurlijk.nl op

Bijdragen voor deze nieuwsbrief (ook van niet-leden van Water Natuurlijk) zijn van harte welkom!

Water Natuurlijk is een bijzondere waterschapspartij.

We hebben geen politieke kleur.

Wat ons bindt is passie voor natuur, landschap, erfgoed, milieu, en recreatie in en om het water.

Wij zijn een landelijke vereniging voor en door inwoners.

We zijn in 2008 opgericht door onder andere Natuurmonumenten, De 12 Landschappen, Sportvisserij

Nederland en de 12 provinciale natuur en milieufederaties, Vogelbescherming, IVN en bond

Heemschut. D66, Groen Links en enkele progressieve lokale politieke partijen steunen Water

Natuurlijk en doen daarom niet zelf mee aan de waterschapsverkiezingen.

U ontvangt deze mail als lid van Water Natuurlijk, omdat u actief bent in bovenstaande organisaties, of omdat we eerder contact met u hebben gehad.

This email was sent to statengriffie@provincie-utrecht.nl

[why did I get this?](#) [unsubscribe from this list](#) [update subscription preferences](#)

Water Natuurlijk Midden Nederland · Postbus 4142 · Apeldoorn, 7320 AC · Netherlands

